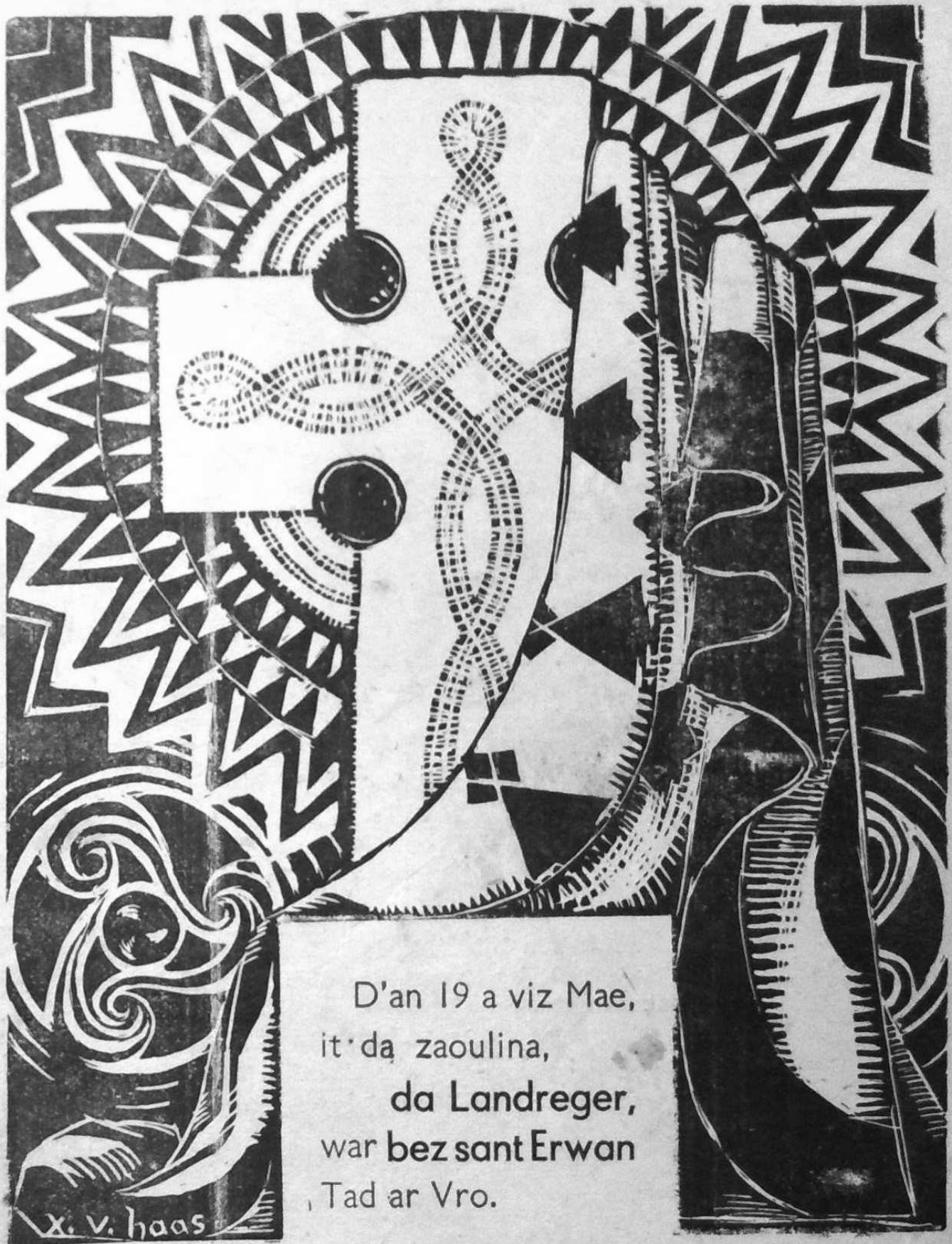

FEIZ HA BREIZ

MAE 1938

Kannad Miziek ar Vretoned

D'an 19 a viz Mae,
it' da zaoulina,
da Landreger,
war bez sant Erwan
, Tad ar Vro.

FEIZ HA BREIZ

Renet gant an
Ao. PERROT

KOUMANANCHOU DIOUZ AR BLOAZ :

Breiz..... 15 lur — Frans ha broiou stag outi..... 18 lur
Evid ar re a zo e diavêz bro 20 lur
Koumananchou a enor 20 lur

Kasit ho koumananchou, dre chek-post da : M. l'ADMINIS-
TRATEUR DE « FEIZ HA BREIZ », SCRIGNAC (Finistère).
C. C. 21.802 Rennes.

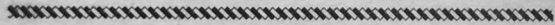
Taolit evez ha lennit piz

Evel m'her gwelit uheloc'h, gand ar geraouez o tont hor euc ranket kas priz hor c'houmanant da 15 lur evit Breiz ha da 18 lur evid ar Frans hag ar broiou stag outi.

Evid ar c'houmananchou a-vernioù, (abonnements collectifs), gant ma vezo, da nebeuta, pemp niverenn, e pep bern, e vezo roet pep niverenn evit dek lur hepken, edoug ar bloaz.

Goulenn a reomp ouz ar re a gar o Breiz, dreist-holl ouz hor c'henvreudeur beleien, skigna hor c'helaouennou en dro d'ezo. Kaout hor c'hannad, bep miz, epad bloaz, evit 10 iur, a zo kaout traou da lenn, marc'had mat !

N'eus nemet « Feiz ha Breiz » hag a zisklerife splann d'ar Vretoned Petra c'hortoz Doue diganto evel kristenien hag evel Bretoned.

Prenit er miz man :

Kaera Leor Miz Mari a oufec'h lenn

Miz Mari

Kurunenn nevez d'ar Werc'hez

savet gant an Aotrou BRETON, kure Gwiler-Brest
Kaset e vezo raktal, dre ar post, d'an neb her goulennou
evid 20 real ha netra ken.

Diskenn a vez war ar priz-se, pa brener meur a leor.

Her goulenn ouz :

RENER « Feiz ha Breiz », Serignac, — C. C. 21.802 Rennes.

74^{vet} BLOAVEZ — Nⁿⁿ 5

MIZ MAE 1938

FEIZ HA BREIZ

Karomp chapelioù ar Werc'hez

A-viskoaz kristenien Breiz-Izel o deus bet karantez tener evid ar Werc'hez Vari; a-viskoaz o deus en em blijet ouz he fedi, dreist-holl o lavaret o chapeled hag ivez oc'h enori he skeudennou, o sevel d'ezi chapelioù hag o tarempti ar chapelioù-se.

E pep ti, dre hor bro, e vez gwelet, e-tal ar grusifi, skenedn Mari, hag alies, dreist-holl epad miz mae hag hini ar Rozera, e laker en he c'henvver bokedou. Ema evelse an tiegezh dindan he urziou: hi eo Rouanez an tiegezh kristen.

N'eus iliz parrez ebet heb eun aoter d'ar Werc'hez.

Hon tadou kôz o deus grêt ouspenn; dre ma oant tud a feiz gredus ha ma oant boaz da zellout uheloc'h eged traou an donar-man o deus savet e pep tu, en hor bro, ilizou ha chapelioù en enor d'o mamm eus an nenv.

Ha perak o deus hor gourdadou o savet ker stank war zouar hor bro? Sur a-walc'h int o deus her grêt evid ober enor d'ezi, evit diskouez ar garantez a leune o c'halon en he c'henvver, evit diskouez ivez ar feiz hag ar fizians o devoa e madelez ha galloud an hini a anavezent evit beza war eun dro mamm da Zoue ha mamm d'an holl gristenien.

Da chapel ar Werc'hez e karent dont da lavaret d'ezi o fedenn hag e kavent ganti nerz, levez, konfort, sikour e pep doare. E gwirionez, mar geller pedi Mari ha beza selaouet ganti ne vern e pe lec'h, eo red anzav eo en he iliz pe en he chapel eo e reer ar bedenn c'houeka hag an hini a zoug ar muia a frouez rak m'eo eno eo ec'h en em blij ar Werc'hez o strewi gand ar brasa largetez he grasou hag he donezonou.

Da chapel ar Werc'hez e teu dreist-holl an dud a vev en

dro d'ezhi da lavaret o chapeled d'ar zul, d'enderv, hag eno ec'h en em vodont bemdez, e doug miz Mari d'he fedhi ha da gana he meuleudiu.

Ha pa zigouez, eur wech er bloaz, pe aliesoc'h deiz « pardon » ar chapel, evel ma leverer holl dud ar barrez a zeu gand ar veleien da lida gouel an Itron Varia enoret er chapel-se. Diouz ar beure/e vez kanet an oferenn-bred, d'enderv, ar gousperou ha werlerc'h ar gousperou e vez grêt prosesion da vont betek feunteun ar Werc'hez a en em gav peurliesa izeloc'h en draonienn.

Ha biskoaz, en amzer gwech-arall ne veze gwastet ar gouel pe ar pardon-se gant c'hoariou dijau, plijaduriou diskempenn. Hon tadou a grede n'eo ket o terri lezenn Doue eo e c'heller enori ar Werc'hez, evel m'eo dleet, plijout d'ezhi ha beza selaonet ganti.

Va breudeur karet, goulenn a ran ouzoc'h hag ouzoc'h holl, beleien ha kristenien lakat ho poan ma vezo deiz pardon ho chapelioù ar pez ma veze gwecharall, eun deiz a bedenn hepken hag a levezet santel.

Va lezit da c'houlenñ c'hoaz ouzoc'h eun dra arall: lakât ive ho prasa soursi da zerc'hel ho chapelioù e stad jaojapl.

Eun dristidigez eo gwelout stad truezek meur a hini anezo, gant o mogerioù bolzennet ha faoutennet, gant gweraj o frenester hanter vruzunet, gant an dour glao a ziver enno, eus al lein, dre doullou an doenn. Evelse ez eont a-nebendigou war zismantr.

Setu ouspenn ugent vloaz a zo, hor boa poan vras o klevet lavarout e oa bet dismantret gand ar bouledou, gwech a veze diskaret, a-zevri, d'an douar kalz a ilizou a oa war an tal-brezel. Ya, poaniet e oamp, met ne oamp ket re zouezet : ar brezel a oa.

Arabad eo ec'h en em gavje kement arall, hepken dre zigasted ha leziregez ar re o deus karg anezo; arabad e vefe gwelet chapelioù hor bro-ni o koueza eun deiz bennak a-blad d'an douar, ar chapelioù-se a oa enor ha gloar hon tadou hag a zo atao brasa tenzor hor bro Breiz-Izel. Evit ma n'en em gavo ket kement-se ganto ez eo ret o aoz a-raok ma vezo re ziwezat hag ez eo ret, dreist pep tra kemeret preder d'o derc'hel bepred e stad vat. Hag an dra-ze n'eo ket me hep-

ken eo met ar Werc'hez hag ar zent arall eo her goulenñ ouzoc'h a lein an nenv: ne jomoc'h ket bouzar ouz mouez o fedenn.

Pennad tennet eus lizer-koraiz 1938
AN AOTROU TREHIOU ESKOP GWENED.

Evid an Itron Varia, an neb en deus devosion !

Warlene, da genver ar miz-ma, e peden lennerien Feiz ha Breiz, da rei dourn, ma oa kement-se, en o galloud, da ad-sevel chapel an Itron Varia, e Koatkeo, e traon Menez Are, dilezet aboe an 12 a viz kerzu 1897.

Brokus mat int bet rak, tri miz goude, e weled ar mogerioù koz o sevel eus a varo da vezo hag ar chapel ne voe benniget d'ar 15 a viz eost 1937.

Daou ugent vloaz a oa tremenet etre dilez an hini goz ha savidigez an hini neve.

Ma ne vije ket bet et, en hanv diweza, an traou war a-raok, evel ma 'z int bet et, a oa peurbacet a-benn breman, ti nevez Mamm Doue met gand ar c'hresk sebezus a deuas en eun taol, war bep tra, e chom, c'hoaz eun nebeud mil luriou dle; gwella-se, eta, ma c'hell unan bennak eus hol lennerien vadelezes hag a anavez o ezommou Itron Varia Goatkeo kas d'ezhi o frof epad ar miz-man rak ar bloaz 1938, a vezo, neuze, zoken e Koatkeo, ar pez ma tle beza er vro a-bez, da lavaret eo eur bloaz a jubile bras hag a levezet santel.

Y. V. Perrot.

Kas ar profou da Rener Feiz ha B
Sérignac, (Finistère) C. C. 21.802, Rennes.

Pa c'hoarz ar bleuñ ouz heol miz mae
e leveront e tal ar c'hae :

— « War lez an dour, war ar menez,
hor sae eo labour ar Werc'hez ! »

Ar boan en devoe

Sant Erwan o vont d'ar Baradoz

Sant Erwan, burzud e amzer, hanvet a-wechou arall, Eozen, Yeun hag Yvon, a voe ganet er bloaz 1253, e Kervarzin, e kichenik Landreger, hag a varvas en hevelep ti, hanter kant vloaz goude, d'an 19 a viz mae 1303 : setu aman eur vojenn savet diwar e benn, hag am eus troet evidoc'h, lenne-rien garet diwar eul leor koz daou ugent vloaz.

Pa voe kaset e gefridi war an douar-man, gantan da benn, an Aotrou Doue a c'halvas Erwan Helouri da vont d'e gaout ha raktal, e nijas e ene santel warzu ar baradoz.

Sant-Erwan a zo eur zant, eus ar re vrasa, ha c'houi, koulz ha me, a gred e tlee beza digor frank an nor evid e zigemeret.

Mat, n'eo ket gwir.

Sant Per, porzier ar baradoz, a oa en em roet da gousket en e lochenn hag an nor a oa serret mat; sant Erwan a skoas a adskoas ha sant Per a c'houlennas, dihunet ma voe gant an trouz : « Piou a zo aze? »

— « Piou a zo aze? »

— « Me, Erwan Gervarzin »

— « Pe vicher ho poa? »

— « Alvokad oun bet, Aotrou sant Per, ha... »

— « Alvokad? da zutal; n'eo ket aman eo ema plas an alvokaded. »

Ha sant Per, ker rok ha tra, a brennas e zor hag a staga da ober eur mored all.

Diaes e benn, sant Erwan ne ouie mui e pe du trei; edo o vont warzu ar Purgator, izel e benn gantan, pa stokas ouz eun ene all; anaout a reas eul leanez eus e vro a oa ivez o paouez mervel, evel eur zantez; hi hen anavezaz raktal hag a lavaras d'zean :

— « Petra 'rit, dre aman, sant bras, e lec'h mont d'ar baradoz? »

— « Bet oun eno, emezan, met sant Per en deus serret an nor onzin. »

— « Kement-se, evelato, ne c'hell ket beza gwir! » emezi.

— « Eo, avat », eme Erwan, « ker gwir ha ma 'z oun me breizad! »

— « Deuit, endro ganen, hag ez aimp hon daou, ganeoc'h, gwelet a reoc'h! »

Sant Erwan a asantas hag e skojont o daou, war an nor : « Dao! Dao! »

Sant Per a zellas a c'houlennas hag a zigoras met, pa voe ét al leanez ebarz e serras evid an eil gwech, an nor oul' sant Erwan.

— « Ha perak, eme hounnez, ne roit ket a zigor da vab Kervarzin? »

— « Abalamour ma 'z eo alvokad », eme zant Per, « ha n'eus ezomm ebet eus ar seurt tud-se, aman! »

— « Alvokaded hag alvokaded a zo, Aotrou Sant Per; heman en deus komzet, bepred, dre garantez evid an nesa, ha neuze ouspenn breutaer e oa. »

— « Petra e oa c'hoaz ta neuze? »

— « Beleg! »

— « Perak n'hel lavare ket; n'en deus nemet dont ebarz; aman ez eus leun a veleien. »

Ha sant Erwan, mar gouie, da vont founnus, warzu tachenenn ar veleien; goulenn a eure azeza en o c'hichen, met, ne oa skabell c'houllo ebet ken; eun tammig izeloc'h e welas eur skaan ha ne oa den ebet warni; mont a eure, d'ar red, betek enni :

— « Skaon an alvokaded eo », eme eun aelig bihan, « lavaret mat en devoa sant Per d'eoc'h ne oa hini ebet eus ar reze, etouez an dud eurus! »

— « Gwell-a-ze », eme ar zant, « muioc'h a frankiz am bezo! »

Hag e selle en dro d'ezan, a gleiz hag a-zehou, ha n'eus fors e pe gorn e pare e lagad, ne wele nemet traou kaer ha tud laouen.

Skaon al leanezed n'edo ket pell diouz e hini; o veza m' oant eun tamm enket warni, Erwan a bedas e genvroadez da zont da azeza war e skaon; d'al leanez e konzas diwarbenn al labour en devoa bet war an douar o tifenn ar paour dalc'h mat; komz a eure eus trubuilhou ar bed, tristedigez ar vuhez fallagriez an dud... e vouez, hep gouzout d'ezan, a zave krenfoc'h krenfa evel ma vije bet el lez-varn, ken e renkas eun arc'hél bras tostaat outan da lavaret d'ezan e vije kaset er mész, ma kendalc'hje da ober kement a drouz.

— « Mont er mész! » eme zant Erwan, « kentoc'h e rin prosez ouzoc'h! »

— « Mat! Mat! eme an arc'hél, tavit, pe it er mész! »

— « Ne 'z in ket er mész, pa lavaran d'ec'h; ar prosez a bado pell hag hir, kant vloaz pe ouspenn, marteze, hag a benn neuze e vezin bet pell a walc'h aman evit ma n'ho pezo ket a wir d'am stlepel er mész! Me a anavez al lezenn! »

— « Aman, va den mat », eme an él, « al lezenn eo rei peoc'h! er baradoz ne vez morse na trouz, na prosez, na seurt! Sentit ouzin, war an taol, pe... »

— « Klaskit eun urcher, neuze, d'am c'has kuit, hag ez in! »

— « Eun urcher? Eun urcher? Ya! Ya! a-raok pemp munud em bezo kavet n'eo ket eun urcher hepken eo, met daouzek! »

An arc'hél a nijas raktal da glask e urcher; nijal a reas eus an eil penn d'egile d'ar baradoz hag urcher ebet ne gavas etouez ar zent; ar skaon a oa espernet evid an urcherien a oa goullo ha sant Erwan a jomas er baradoz, nemed en deus an arc'hél klasket plas d'al leanez etouez he c'hoarezed ha sant Erwan a zo chomet e-unan war e skaon; ma n'eus urcher ebet er baradoz, n'eus nemed eun alvokad, ken nebeud; siouluk eo eno hor sant hag e skouarn a zo tano da glevet pedennoù e genvroiz, pa n'eus den war e dro; o c'hempenn, o liva, o floura a ra hag o c'has

a ra, da c'houde, da Zoue an Tad; trei a ra ker brao e gomzou ma vez selaouet gant Doue atao; abalamour da-ze eo o deus Breiziz savet ar chrenn-lavar-man :
Nann, n'eus ket e Breiz, nann n'eus ket unan
Nann, n'eus ket eur zant evel sant Erwan!

Kempennet diwar Mojennou an Itron de Cerny
gant TINTIN ANNA

D'ar Bleuniou

Bokedou kuzet en draouienn,
Ouz ho kvelet me ve laouen ;
'Vel ma c'halon, c'houi pe ive
Daerou e kreiz ho pleun neve.

Pa ve tomder e kreiz an de,
'Vel ma c'halon sec'hed ho pe,
Piou a ray d'imp freskadurez ?
Piou a ray d'hon sec'hed paouez ?

'N disteran avel gri a ra
A lak ho pennou da blega ;
Eun aezenn glouar o tremen,
Ha kerent e savet ho penn.

'Vit kêt an nenv savit ho penn,
Uz d'ar yeot hag us d'ar c'hlazenn :
'Vel ma c'halon fell d'ec'h tostaat,
'Vit kêt nerz, ouz an nenv, dalc'hmad !...

Berr e vezo an deveziou
A dremenfomp aman bleuniou !
Roomp, keit vefomp en draouienn
Da Zoue, c'houez vat hon alen.

Y.-M. GOASDOUE (1871-1938).

'Vit kêt = 'vit kaout — hon alan = hon alan.

Miz Mae

Mae, miz ar bleuniou
A varell ar geunioù
Hag a liv ar c'hleuzioù.

Nozveziou digatar,
Goulou-deiz dilatar,
Derveziou disafar...

Au evned 'gan lirzin
Gant o mouezioù sklentin
Dal ma tarz ar mintin.

Au heol a sked seder,
Kerzout 'ra dibreder,
Tra ma nij'n alc'houeder.

Al labousedigou
E doun o neizigou
'Blu o askelligou

An edou a zo hir,
Soubla 'reont evel dir
War an douar o mir.

A dreuz geot ar c'hrêc'h
Ar wazig-zour a dêc'h
'N eur zilammat 's an nêc'h.

Gant ar yaouankizou
E lezer frankizou
Da vont d'an ilizou,

Gant kalz a elevez,
Da bedi ar Werc'hez
Kuit da chom digenvez.

Yann GERALIOU.

Harp gwella al labour douar

Ne'z eer ket bemdez kosoc'h kosa
Hep dastum leun a skiant prena.

Gant tad koz edo ar wirionez, a-hed miz Meurz pa zifizie kement eus an amzer vrao.

Eun distro divalo hor beus paket digant miz Ebrel, er bloa-man! An avc'hoù put, an nozveziadoù reo gwenn ar sec'horiou kriz, ma deus, sionaz ive graet, kalz reuz kreiz hor mêziou.

War an avalou douar ha war ar glazvez, eo kouezet an taolioù gwas. Eur rann-galon oa sellout outo en deiziou tremenet!!! Evelse eo eman buhez an den diwar ar mêz; genet dalc'hmat etre an doan hag al levenez...

Eurus eo an nep a oar gortoz, an nep a zalc'h atao fizians, e amzerioù gwelloc'h, an nep ne deu ket da zarra e zaoulagad war ar pezh a chom gantan pa goll eun dra bennak.

Abalamour ma ne ouezer mui gortoz, abalamour ma ne zalc'her mui a fizians, abalamour ma ne zeller, re alies, nemet ouz ar pezh a goller, eo ez eus hirio, en-dro d'eomp, kement a sperejoù direzet ha trubuihet pa stourm outo ar boan... Ar sec'horiou bras digaset d'eomp gant miz Ebrel, o devezo graet vad kement eget a zroug: an ed daoust d'ezo da veza tano, a blasou, a zo gobariet brao kenan; an douar boued-chatal a zo eur blijadur e gempenn; ar melfed, gwas e nebourien ar goueriaded, o deus ranket miga; hag ar c'hounenat ma ne vez ket re c'hleb miz Mae, a vezo ive skanv da ober, epad an hanv...

Atao eta, daoust d'an drein a daol war hon hent, an amzer a labour evidomp-ni, tud diwar ar mêz. Ganti n'ez eus droug ha ne daivesfe da vad.

Ar gwaso droug evit al labourer douar eo koll ar feiz kristen, eo dilezel ar sonj eus a Zoue, ankounac'haat an nenv Pa grog an droug-se en e galon, neuze eo echu evit chom war ar mêz.

Evit en em blijout o labourat douar eo ret beza eur c'hristen mat. Ma n'oar ket kristen mat, ne gompren ket ken priz ar vuhez, ne anavezet mui talvoudegez ar boan.

Piou eo a glever o c'hrosmolat hag o klemm ar gwaso war ar mêz, piou eo a zo da genta o trei kein da vicher goz to zadou? N'eo ket peurlieso ar gristenien start, met ar re laosk, ar re a zo taget o ene gant diaoul ar blijadur pe gant hini an arc'hant.

E peseurt parrezioù, e Breiz koulz hag e Bro-C'hall, eo ar stanka an tiegezioù goulo? El lec'h m'eo an tanao ar feiz kristen.

Pa ne zonjer mui nemet tec'hout araok ar boan, dournata gwenneien, rei o gwalc'h da youlou ar c'horf, penaos a gav d'eoc'h e c'hellfed chom da labourat douar? Pa ne ouezer ket ken gwelet furnez, kaerder ha madelez Doue oc'h en em ziskouez e kreiz ar parkeier; pa ne ouezer ket tanva an dousder hag ar peoc'h a gaver enno neuze ive buhez an dud diwar ar mêz a deu da veza trist maro ha pounner kenan ar samm anezi da zongen.

Ar penn kenta eo kompren n'eman ket ar gwir eurusted er blijadur hag en arc'hant; met ar gwir eurusted pep hini he doug ennan e-unan hag he c'hav o seveni da zeveuriou o stad hag o poania bepred da wellaat ha da gaeraat e vuhez.

Met an dra-ze ne c'hell ket en em gaout anez beza sikouret gant Doue; nerz ebet, nemet an hini a ziskenn eus an nenv n'eo goest d'hon lakaat da vouz'hoarzin a-dreuz hon daêlou!

Hag an daêlou pe da vihana ar c'hontrolzioù a zo puilh e daoulagad al labourerien zouar.

Enor d'ar Yaouankizou a labour hirio da gristena o farrezioù diwar ar mêz hag a daol dre eno hadenn ar gwir joa er c'halonou.

L. B.

EUR BELEG MEKSIKAT MERZERIET

GANT DISPAC'HERIEN E VRO

C'HOUEC'HVET PENNAD

Derveziou diweza an Tad Pro

E skeud ar maro.

An Tad Pro a oa bepred e galon devet gand eur garantez virvidik evid an eneoù; ne ehane d'o c'hlas, d'o sklerijenna ha d'o fardoni.

An enebourien a ouie kement-se hag a en em zifrete evit paka ar misioner dispont; met heman ne rae van hag a yae atao war a-raok. Jezuz en devoa roet e vuhez evid an holl eneoù; an diskib n'ema ket dreist ar mestr; diskib eus an dibab, an Tad en devoa mall da skuilha e wad evid e vreudeur. Eun ene a zo eun tenzor ker presius, eur berlezenn ken dispar! Evit dastum eur berlezenn ker kaer eun den a feiz ne gren ket evit diwaska poaniou kriz ar verzerenti.

Mizioù diweza 1927, a voe evid an Tad Pro eun amzer a eost puilh; ne oa ket a lorc'h ennan gand ar vad a c'helle ober. Pa zelle ouz ar greun founnus a eneoù en devoa gorroet e grignol an Aotrou Doue e lavare: « Gras Doue eo he deus graet traou ken dudius! »

Koulskoude, ar c'houarnamant a glaske pisoc'h pisa ar beleg kalonek; meur a wech e oa bet dare d'ezan beza tapet gant paotred ar Polis; met e ijin a rae d'ezan kaout an hent da veza trec'h d'ezo. Eun droiad, unan anezo a begas ennan hag a donas her c'hasje d'ar prizon; an Tad a lavaras d'ezan: M'am c'hasit d'ar prizon n'hellin ket kovez ho mamm! »

— « A! pardonit d'in, va Zad, eme baotr ar Polis; gwelout a rit e pe amzer griz e vevomp. Tec'hit, tec'hit ac'hannen, ar buana ma c'helloc'h! »

— « Tec'hout? eme an Tad; an hini a dec'ho eo c'houi ha « zoken heb, achui hoc'h enklask; it da lavarout d'ho mamm, « ez in er pardaez-man, d'he zi, d'he c'hovesaat hag e kasin « ar gommunion d'ezhi warc'hoaz; gwelout a raimp ha ne « c'hellimp ket, en doare-se, rei c'hoant d'eoc'h da veza ko- « veseet hoc'h-unan... »

— « Antronoz, eme an Tad an den-se a oa e kichen e « vamm pa 'z is da gas ar gommunion d'ezhi; kredi a ran « e kasin an Aotrou Doue d'ezan ive. » (25 mae 1927).

Troion evel hounnez a zigoueze gantan alies.

Hag e pelec'h, a gav d'eoc'h, e kave nerz-kalon a-walc'h, da vale evelse e skeud ar maro, en eur ober vad d'an eneoù?

Hen e-unan a deuas d'hen anzav : «/E kostez digor Jezuz- « Krist, e weler e Galon o tevi gand ar garantez en deus evi « -doc'h, evidon. evid an holl... an tan sakr-se a dle ivez en- « tani hor c'halon baour, evid en em skigna er re all... Gou- « zout a rit e pelec'h em eus desket ar garantez? E Ka- « Jezuz eo! »

Desket en deus ivez ar garantez evid an eneoù e Kalon ar Werc'hez Vari. Eun dervez, pa brezege diwarbenn ar barrou fall a c'houez war ar vuhez evit diskar ar c'hlanded ec'h anzave : « N'eus netra kaeroc'h, emezan, eged ar stourmad « a-eneb an youlou diriez-se... Netra ne flamma kement an « ene... Evidon-me, n'em eus aon ebet, er stourmadou-se; ar « Werc'hez Santel a zo ker madeleuz, hi a zo eur vamm ker mat em c'henver. »

Abenn da dennou Calles. An Tad Pro en devoa

c'hoant da veza merzer.

Eun deiz eus miz du e c'houlenne ouz leanezed ar gouent m'edo enni o lavarout an oferenn e vije laouen o welout an Aotrou Doue o kemerout e vuhez digantan evit silvidigez e vro; goude an oferenn ec'h anzave ouz ar Zuperiorez : « Santet em eus oun bet selaouet gant Doue! »

Dar 17 a viz du an Tad Pro hag e vreudeur Humberto ha Roberto a voe tapet gand an dispac'herien. Humberto a we-

las raktal e vijent kaset d'ar maro. Lavarout a reas d'e vreur beleg : « Me fell d'in beza koveseet! »

— « Difennet eo », eme unan eus ar gwardou.

— « Daoust da-ze her c'hovesain! » eme an Tad.

Hag e roas an absolvenn d'e vreur; goudeze e voent stle- jet d'ar prizon; katoliked all a oa eno c'hoaz hag an Tad a boanias da ober vad d'ezo; en eur gampr edo e-unan. met gwelout a c'helle, dre ar prenestr, ar brizonierien all. en o c'hampreier, hag a-bell e tiskoueze d'ezo an nenv a oa ot o gedal hag e roe d'ezo an absolvenn.

Bemdez e lavare ar chapeled a vouez uhel, evit beza kle- vet gand e vignoned ha diouz ar pardaez ne ankounac'haq ket ar grasou; d'an 23, da 8 eur diouz ar beure, soudarded a deuas da gerc'hat an Tad. Gouzout-a rae petra a oa a-nevez evitan.

En eur vont dre an hent, eur zoudard a c'houlennas digan- tan pardoni d'ezan. Eur c'hristen a dle pardoni atao hag an Tad Pro kel laouen ha tra a lavaras d'ar zoudard : « N'eo ket hepken pardoni d'eoc'h eo a ran, met pedi evidoc'h; ho trugarekaat a ran eus ar c'hras kaer a rit d'in hizio. »

Pa voe en em gavet war dachenn ar verzerenti, ar « eme Torres a c'houlennas ouz an Tad ha diouer en devoa eus eun dra bennak : « Ya! emezan, karout a rafen gellout pedi eun tachadig! » Daoulina a reas evid ober sin ar groaz, kinnig e vuhez da Zoue, en eur pokat d'ar groaz; eur wech savet en e zav, ne lezas ket ar vourrevien d'e voucha; gand e groaz; e vennigas ar bobl en eur lavarout : « R'en devezo Doue truez ouzoc'h holl! »

Neuze ec'h astennas e vrec'h kleiz hag e ziwrec'h, e kroaz, e pedas evel Hor Zalver, war e dremenven : « A greiz va c'halon, emezan, e pardonan d'am enebourien! »

Goudeze e savas e zaoulagad warzu an nenv hag eus e galon e teuas, gouestadik ar geriou-man : « Bevet ar C'hrist- Roue! »

Ober a eure sin d'ar zoudarded e oa prest; genou ar fusil- hou a droas warzu an Tad; an tennou a strakas hag ar mer- zer a gouezas d'an douar, e zivrec'h e kroaz. Eur zoudard a dosteas hag a zislonkas, en e benn, holl dennou e fuzilh. Eun

nebeud amzer a-c'houdevez, Humberto a voe diskaret e kichen e vreur.

Gand ar brasa doujans, ar gatoliked a gerc'has ar c'horfou santel. An deiz ma voent sebeliet ha beziet a voe eun deiz a c'hloar; ouz o ambroug d'ar vered e oa ouspenn 500 auto ha tud a vilierou; war an hent, dre ma tremene ar c'horfou e taoulined hag e fuilhed bleuniou; youd'het e veze : « Bevet hon eskibien hag hor beleien! »

Abae ez a war gresk an devosion evid an Tad Pro ha meur a hini a reseo drezan grasou dispar; ra zeuy hor penadou-skrid d'hen enori ha da skigna drezan karantez Doue en eneo.

M. S.

KELEIER AR MIZ

Keleier laouen hol lennerien

An A. hag an I. Emmanuel Chevillotte o deus ar blijadur da gemenn d'eoc'h ginivelez o mab Yoen.

Kergroadez Brelez, 17 aviz meurzh 1938.

Bernadette Kermoal, eus a Gerlavezo, a zo bet badezet d'ar

24 a viz meurzh, e Kleder.

Yvonig Edern, eus a Gersaody, a zo bet badezet d'ar 7 a viz ebrel e Kleder.

An Ao. hag an I. J. a Lesquen, a gas 100 lur e prof da I. V. Goatkeo, eus a berz o merc'h Berc'hed, nevez ganet.

An Oriant 16 a viz e brel 1938.

Yann ar Beg, apotiker e Kemper, ha Tina ar Flao, eus Kernevel-Rosporden a zo laouen o kas kelou d'eoc'h eus o eured bet lidet e Iliz Kernevel da Lun Fask, 18 a viz Ebrel 1938.

Mare Mamm ar Barz Bleimor

D'an 2 a viz meurzh eo bet beziet e kichen he mab, e bered enezenn Groe, Mari Josefa Glouahec, itron Calloc'h, marvet e ospital Porz-Loeiz, d'an oad a 85 bloaz.

En ospital! Pebez truez! Mamm unan eus brasa Barzed, .. ar brasa, marteze, .. a c'hanas war douar Breiz-Izel, hag e lavare, diwar e benn, an akademisian René Bazin :

« Les grands poètes sont bien rares, même simplement les vrais poètes. Celui-là en était un grand je ne crains pas de le dire. »

Ar vamm, evel ar mab, he devo gallet en eur gloza he 'buhez leun a ankeniou, lavaret :

O! bout mahet edan hueh troeted douar ponner! .. Breiniat didrous en teolded, pel doh en er, .. Bout maru-mik! Hunvre mat ha dous, hunvre karet. — Joe a lakès ém halon peur hag ém spered.

O! beza mac'het dindan c'houec'h troatad douar ponner! — Breina didrous, en denvalijenn, pell diouz an ér — Beza maro-mik! Hunvre mat ha dous, hunvre karet, — Joa a lakes em c'halon baour hag em spered!

E. A. M.

Sklerijenn d'ar re a gar " Feiz ha Breiz "

Abae al lezennou nevez grêt, en daou vloaz diweza-man, evit diarbenn al labour, kentoch eged evid e reiza, hon eus bet kresk, pemp gwech, war briziu ar Moulerez ha setu aze perak, daoust ma ne gemer hini eus hor skrivagnerien eur gwenneg eus keff Feiz ha Breiz, hon eus ranket eus 48 pa-

jenn he devoa hor c'helaouenn, breman daou vloaz, koeza da 40 ha demgoude da 32.

Gand ar c'hresk diweza a zo denet, er miz tremen, nemet c'hoant hon defe da goll 500 lur er miz, ar pezh n'ema ket en hor galloud, e rankomp koeza da 16 pajenn.

Ha koulskoude n'eo ket ar skridou eo a ra diouer d'eomp na ken nebeud ar skrivagnerien, met kentoc'h al lennerien ha n'eo ket souez.

N'eo ket bras, evit c'hoaz, e Breiz, niver ar re a oar lenn brezoneg; ar C'hallaoued n'o deus ket a c'hoant e ouesfemp lenn hor yez hag a ro urz d'eomp da zeski lenn o hini evit ma c'hellint gwerza d'eomp, esoc'h a-ze, o levriou hag o c'hazetennou!

War « Le Courrier diplomatique et Consulaire Italien », niverenn ar 25^a viz genver 1938, e kavomp eur pennadskrid, eus ar re fura, diwarbenn « La minorité bretonne », ha gwiriou pobl Breiz breset en eun doare mezus gant Gouarnamant ar Frans : « C'est le seul peuple d'Europe, eme ar C'hourrier-se, qui ne peut lire et écrire la langue qu'il parle. » Ya! n'eus nemet pobl Breiz, ken, en Europ ha ne ouesfe ket c'hoaz lenn ha skriva ar yez a gomz bemdez! ha bihan tre eo niver an dud, en dro d'eomp, a oar lenn brezoneg.

Ma teu neuze kelaouennou diouz an drouilh da glask lenne-rien en niver bihan-se, pet lenner a jomo gant pep hini? setu aze, siouaz, ar pezh a zo digouezet, en dek vloaz divezaman, ha setu aze perak e weler kelaouennou ha ne vez moulet nemet 200, 100 hag hiniennou zoken nemet 50 niverenn bep miz : eur c'holl arc'hant.

Ar re a venn harpa Feiz ha Breiz hag an oberou brezonek a zo bet en em vodet, eun hanter kant bennak anezo, e Kemper, d'an 10 a viz meurzh diweza hag an Aotrou Joncour, vikel vras, a oa e penn ar vodadeg-se; emaez o c'hortoz gwelet kals vad o tont diwarni : n'eo ket ar re a lavar e ya fall an traou eo o laka da vont gwell, met ar re a zigor hent d'ar brezoneg, en o ziegeziou, en o skoliou, en o farreziou; ar re hen harp dre o c'homzou ha dre o skoueriou.

Ma kendalc'h pep hini ac'hanomp da vont, en e du, emamp koll; m'en em glevomp emamp barrek : en unvaniez, eno hag eno hepken emae an nerz. Y. V. Perrot.

Klenved ar c'henou hag an dent

L. LAPIQUONNE **SUCESSEUR DE**
L. JEZÉQUEL

Tenner dent

Loret gant skol-vedesinerz Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour
ha war gaoutchouk, hervez ar skoueriou diveza
Gwarantisa a ra e labour

RESEO A RA :

Bep Lun, e **LESNEVEN**, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn, e
BRASPARTS hag er **FAOU**. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo
digor e Brest, 4, passage Saint Martin, aboue eur beteg kreisteiz, ha da
2 eur beteg 6 eur. Téléphone 0-16.

Yec'hed ar Vugale

ar **“ Sirop FERET ”**

a-eneb an Doken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vliaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort iodés, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trousklennou leaz, ar werbl, an doureier fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu war-lerc'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.

Dépôt principal : **GRANDE PHARMACIE DU PROGRES**,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), BREST.

Eun hano hepken ↑

Ar gwella marc'hadour lunedou a zo e **MONTRouLEZ!**...

LUNEDOU a bep seurd
evit an holl

Eun dibab eus an traou
gwella evit ar-re vouzar

Photos - Appareils - Plaques - Pellicules
(de toutes marques)

Ti POITEL — Ti glas — Ti a fizians

War blasenn Thiers
MONTRouLEZ.

Ti koz L'OLIEROU

L'HOSTIS & JORDE, Successeurs

18, 27, rue Louis-Pasteur, 18, 27. — **BREST**

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj
eo en. **HON TI** eo e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an
dessiniou nevesa e mouchoueroù ha tavancheroù brodet.

SEIZ, MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT

*Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had
eget neus forz pehini all.*

Eun eskompt a **UGENT REAL DRE GANT** a vez roët
e marc'hadourez, ha **DEK DRE GANT** d'ar familhou ni-
verus diwar diskouez o c'hartenn.

Mouladurioù an Arvor, Gwengamp — Mèrou : H. Caouissin.